

Od marzeń do kariery

Poradnictwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci i młodzieży

dr Joanna Minta

Wrocław, 28.11.2018 r.

Dolnośląska Szkoła Wyższa

Plan wystąpienia

Konteksty procesu wspierania młodzieży w sferze edukacyjno-zawodowej

Kluczowe umiejętności podstawą radzenia sobie we współczesnym świecie

Jak wspierać młodzież w procesie konstruowania ich własnej kariery?

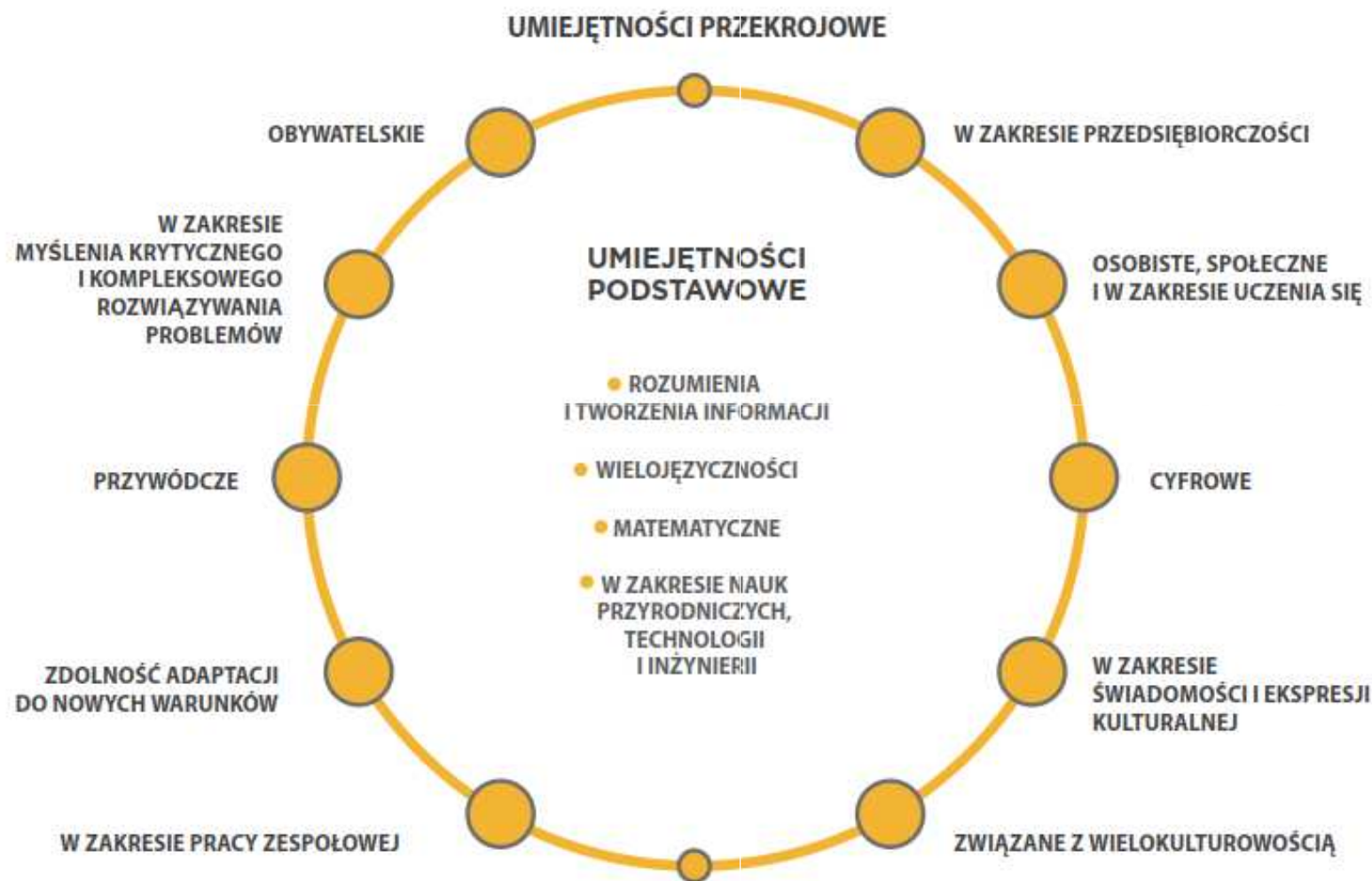
Procesy zmieniające świat

- długowieczność
- rewolucja biotechnologiczna, telekomunikacyjna, informatyczna
- wyłaniające się i zanikające profesje/zawody
- zmiany klimatyczne
- superstruktury organizacyjne
- płynna rzeczywistość (Z. Bauman)
- „przeegrzany” (overheating) świat (T. H. Eriksen)

Mity i paradoksy współczesnego świata edukacji i pracy

- linearność karier
- wiedza i dobre zachowanie gwarancją sukcesu
- talent obroni się sam
- work-life balance
- uczenie się przez całe życie jako „naturalna” umiejętność
- multizadaniowość jedną z najbardziej pożądanых kompetencji
- adaptacyjność i przedsiębiorczość podstawowymi umiejętnościami we współczesnym świecie

kluczowe umiejętności podstawowe i przekrojowe

Kluczowe umiejętności

Społeczno-emocjonalne

- tworzenie adekwatnego obrazu samego siebie
  - umiejętność świadomej i adekwatnej oceny własnych uczuć, emocji, zainteresowań i wartości,
  - umiejętność budowanie poczucia własnej wartości,
- budowanie relacji społecznych w tym:
  - budowanie i rozwijanie pozytywnych relacji z innymi,
  - skutecznie radzenie sobie w trudnych sytuacjach

Poradnictwo edukacyjno-zawodowe w szkole podstawowej

Etapy rozwoju zawodowego (D. Super, 1984)

Faza wzrostu - okres zainteresowań (10-11 r. ż):

- główną determinantą aspiracji i aktywności staje się „to co się lubi”

Faza wzrostu - okres umiejętności (12-13 r. ż):

- analizowanie własnych zdolności pod względem kolejnych wyborów edukacyjnych

Faza poszukiwań - okres wstępny (14-17 r. ż):

- Dokonywanie pierwszych wyborów odnoszących się do świata edukacji i pracy (w dyskusjach, fantazjach, próbach pracy) na podstawie odkrywanych potrzeb, zainteresowań, umiejętności, wartości i dostępnych możliwości

Poradnictwo edukacyjno-zawodowe w szkole podstawowej

CELE:

1. poznawanie własnych zasobów,
2. poznawanie świata zawodów i rynku pracy
3. poznawanie rynku edukacyjnego i uczenie się przez całe życie,
4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

**Jak wspierać młodzież
w procesie konstruowania ich własnej kariery?**

Konstruowanie kariery

- **odchodzenie od tradycyjnego budowania życiorysu zawodowego**, poprzez osiągnięcie coraz to wyższych pozycji społecznych i/lub zawodowych, prowadzących do wymiernego sukcesu – prestiżowego stanowiska, wysokiego statusu społecznego i finansowego.
- **koncentrowanie się na kształtowaniu i przekształcaniu kariery (drogi życiowej) przez całe życie**, we wszystkich jego sferach i wymiarach.
- To działanie: **własne, zindywidualizowane, zgodne z potencjałem jednostki oraz otoczenia**, w jakim realizowana jest kariera.

koncepcja Szczęśliwych Zbiegów Okoliczności (Krumboltz, A. Levin, 2004)

Jeśli ludzie chcą być szczęśliwi konstruując własne kariery ważne, aby nie czuli się niewolnikami swoich planów, jak najlepiej znali swój potencjał i byli otwarci na zmiany (Krumboltz, Levin 2004).

Model konstruowania kariery (Savickas, 2005)

Odnosi się do trzech głównych psychologicznych trendów w poradnictwie zawodowym/kariery: dyferencyjnego, rozwojowego i dynamicznego.

kluczowe pytania:

Źródło: opracowanie własne na podstawie Savickas 2011, s. 43.

Konstruowanie kariery z perspektywy pytania „Jak?”

Teoria uczenia się z (dla) kariery

Career learning theory

(M. A. C. T. Kuijpers, B. Schyns i J. Scheerens, 2006)

Zestaw kluczowych kompetencji kariery

- zdolność aktualizacji kariery
- refleksyjność w odniesieniu do zasobów
- refleksyjność w odniesieniu do motywacji
- rozpoznanie zawodowe
- kontrolowanie rozwoju kariery
- tworzenie sieci kontaktów

Kompetencje związane z konstruowaniem kariery - *Kompas Kariery (Career Compass)*

- **Co potrafię?** - refleksyjna ocena własnych zdolności w odniesieniu do własnej kariery - POTENCJAŁ
- **Co chcę osiągnąć? Dlaczego działam?** – refleksyjne określenie własnej motywacji, przyglądanie się swoim pragnieniom, potrzebom i wartości w kontekście własnej kariery - MOTYWACJA
- **Gdzie mogę robić to co chcę?** – poszukiwanie swojej przestrzeni zawodowej uwzględniającej potencjał i motywację jednostki- PRACA
- **Jak mogę to zrobić?** – refleksyjne projektowanie i tworzenie własnej kariery, świadome podejmowanie decyzji – KONSTRUOWANIE KARIERY
- **Kto może mi w tym pomóc?** – określanie i budowanie sieci kontaktów - NETWORKING

Mity i paradoksy konstruowania współczesnych karier

(za J. Krumboltz, A. Levin, 2004)

1. Wybory powinny być racjonalne.
2. Diagnoza zainteresowań pozwoli na skuteczne zaplanowanie kariery.
3. Satysfakcja zawodowa wynika z odkrycia swojej pasji.
4. W wyborach trzeba być konsekwentnym.
5. Do realizacji projektu kariery konieczny jest jasno określony cel.
6. W planowaniu kariery należy podążać za marzeniami i znaleźć pracę odpowiednią dla siebie, aby uniknąć błędu.
7. Aby podjąć pracę, trzeba się na niej znać.
8. Brak decyzji co do dalszej drogi zawodowej to przejaw niezdecydowania.

Źródła

1. Di Fabio A., (2014) *Poradnictwo kariery i psychologia pozytywna w XXI wieku. Nowe konstrukty i sposoby oceny skuteczności działań doradczych*, „Studia Poradczawcze”, Vol.3.
2. Drabik-Podgórna V., (2015) *Doradca, coach czy „architekt życia”? O nowych zadaniach i kompetencjach w obszarze profesjonalnej pomocy* [w:] M. Piorunek (red.) *Dymensje poradnictwa i wsparcia społecznego w perspektywie interdyscyplinarnej*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
3. Drabik-Podgórna V., (2016) *„Szczęście to nie przypadek” – o (nie)możliwościach pomagania w konstruowaniu indywidualnych biografii*, [w:] M. Piorunek, J. Kozielska, A. Skowrońska-Pućka (red.) *Rodzina – Młodość –Dziecko. Szkice z teorii i praktyki pomocy psychopedagogicznej i socjalnej*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
4. Krumboltz J., Levin A., (2014) *Szczęście to nie przypadek. Jak wykorzystać wszystko, co ci się przytrafia w życiu i w pracy*, Gdańsk: GWP.
5. Krumboltz J. , 2009, *The Happenstance Learning Theory*, „Journal of Career Assessment”, nr 2.
6. Minta J., (2016), *Tranzycje w konstruowaniu karier przez młodych dorosłych. Przesłania dla poradnictwa*, Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.
7. Savickas M. L. , (2005), *The theory and practice of career construction*. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.) *Career development and counseling: Putting theory and research to work*, Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

dr Joanna Minta

**Katedra Andragogiki i Poradownawstwa
Instytut Pedagogiki i Pedagogiki Specjalnej
Dolnośląska Szkoła Wyższa
ul. Strzegomska 55, 53-611 Wrocław
e-mail: joanna.minta@dsw.edu.pl**

